

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ МИСТЕЦТВ
ІМЕНІ І. П. КОТЛЯРЕВСЬКОГО

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

Спеціальність		В5 Музичне мистецтво
Галузь знань		В Культура, мистецтво та гуманітарні науки
Ступінь вищої освіти		Бакалавр
Освітньо-наукова програма		Оркестрова майстерність
Курс		2
Семестр		3,4
Обсяг дисципліни (години / ЄКТС)		120 годин/4 ЄКТС
Статус дисципліни (обов'язкова / вибіркова)		Обов'язкова
Мова викладання		Українська
Інформація про викладача	Прізвище, ім'я, по батькові	Литовченко Віра Сергіївна
	Науковий ступінь, вчене/ почесне звання	
	Посада	Викладач кафедри оркестрових струнних інструментів
	Профіль викладача, e-mail	https://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/orchestral-string-instruments/Litovchenko.pdf vira.lytovchenko@num.kh.ua
Анотація		Навчальна дисципліна спрямована на вивчення та опанування методики викладання спеціальних дисциплін в галузі струнного виконавства та педагогіки, що передбачає володіння методикою розвитку та удосконалення професійного потенціалу учнів залежно від рівня їх підготовки; можливість вирішувати педагогічні, навчально-виховні та художні завдання з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей учнів; знання термінологічної системи сфери струнно-смичкового мистецтва, основні принципи постановки та звуковидобування при грі на струнних інструментах, критеріїв та принципів підбору педагогічного матеріалу на різних етапах навчання, розуміння специфіки сольного, ансамблевого та оркестрового виконавства; застосування на практиці базових знань з

	теоретичних основ струнно-смичкового виконавства та педагогіки.
Мета дисципліни Програмні результати навчання	Метою є формування системи знань з методики викладання спеціальних дисциплін, необхідної для самостійної професійної діяльності педагогів, артистів оркестру та ансамблю - виконавців на струнних інструментах. ПРН3 Демонструвати різні методики удосконалення виконавської діяльності. ПРН8. Демонструвати музично-аналітичні навички під час створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій. ПРН12. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом. ПРН13. Уміти здійснювати педагогічну діяльність. ПРН14. Використовувати на професійному рівні методи та прийоми викладання гри на інструменті/вокалу/диригування/виконавської майстерності/теорії, історії музики/ композиції. ПРН16. Демонструвати спроможність до самостійного дослідження наукової проблеми в галузі музичного мистецтва та написання роботи відповідно до вимог, готовність дискутувати та аргументувати власну позицію. ПРН18. Демонструвати музично-аналітичні навички в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.
Загальні компетентності	ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ЗК5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК6. Навички міжособистісної взаємодії. ЗК8. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях. ЗК9. Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями. ЗК11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт. ЗК12. Здатність працювати автономно. ЗК19. Здатність дотримуватись професійних та етичних норм поведінки.
Спеціальні (фахові) компетентності	СК3. Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва. СК4. Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності теорії та практики музичного мистецтва. СК5. Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення в теорії, історії та методології музичного мистецтва. СК11. Здатність оперувати професійною термінологією. СК13. Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.
Професійні компетентності	ПК1. Здатність забезпечувати досягнення результатів навчання. ПК2. Здатність до роботи з документами, що відображають та

	забезпечують освітній процес. ПК3. Здатність визначати рівень здібностей учнів. ПК4. Здатність розробляти, адаптувати та узагальнювати навчальні матеріали.
Зміст навчальної дисципліни	Тема 1. Вступ. Мета та завдання МВСД. Нормативна база. Тема 2. Музичні здібності та їх вдосконалення на уроках з фаху, ансамблю, оркестру. Тема 3. Часовий бік виконавства. Метроритм, темп. Тема 4. Загальні основи виконавської техніки. Тема 5. Загальні питання постановки. Тема 6. Постановка лівої та правої руки. Координація рухів обох рук. Тема 7. Техніка правої руки. Тема 8. Штрихи. Тема 9. Техніка лівої руки. Тема 10. Аплікатура. Зміна позицій. Тема 11. Робота над художнім твором. Тема 12. Інтонія та інтонування. Тема 13. Динаміка. Тема 14. Фразування. Тема 15. Специфіка педагогічного процесу при викладанні спеціальних дисциплін. Тема 16. Система самостійних занять. Тема 17. Інструктивний та технічний матеріал. Тема 18. Читання з аркуша. Тема 19. Огляд навчальної літератури.
Види занять	Лекційні, семінарські заняття, самостійна робота.
Методи навчання	Під час вивчення навчальної дисципліни використовуються такі методи навчання: словесний метод (лекція, дискусія, пояснення), наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій, у тому числі, із залученням інформаційно-комунікаційних технологій), практичний метод (практичне виконання завдань, у тому числі, із залученням інформаційно-комунікаційних технологій), робота з навчально-методичною та нотною літературою (конспектування, аналіз, тезування, складання реферату); відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання; самостійна робота (розв'язання завдань, відповіді на питання за пройденим матеріалом, виконання практичних завдань, самостійний аналіз навчально-методичного та нотного матеріалу, а також відеозаписів).

Форми, методи та критерії оцінювання	Оцінювання результатів навчання студентів здійснюється за 100-бальною шкалою та шкалою ЄКТС відповідно до <u>Положення про організацію та проведення поточного та семестрового контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти.</u> Семестрове оцінювання з дисципліни проводиться за 100-бальною шкалою, за сумою результатів поточного (0-60 балів) та семестрового видів контролю (0-40 балів). Поточний контроль (max 60 балів): включає опитування усне, контрольна робота за темою лекційних занять, контроль виконання практичних завдань та ведення конспектів. Семестровий контроль (max 40 балів): екзамен у 3 та 4 семестрі. Екзамен передбачає усну відповідь на 2 питання (за екзаменаційним білетом). Умовою допуску до семестрового контролю є отримання за виконання завдань поточного контролю не менше ніж 20 балів. Мінімальна загальна кількість балів для отримання позитивної оцінки з дисципліни – 60. 3 критеріями оцінювання навчальних досягнень здобувачів поточного та семестрового контролю і послідовністю накопичення балів студентів ознайомлюють на першому занятті та за посиланням: https://docs.google.com/document/d/1O79boPUMyNNUKwIJoWiY-kpr5FGNnZs4/edit?usp=sharing&ouid=101295188058777098575&rtpof=true&sd=true
Особливості та політики дисципліни	Під час вивчення навчальної дисципліни викладач та здобувачі комунікують завдяки таким засобам, як: листування через e-mail, посилання на google-диск та YouTube канал, відео зустрічі на платформах Zoom та Google-Meet. Від студентів очікується регулярне відвідування усіх видів занять згідно з розкладом. Порядок повторного проходження контрольних заходів та ліквідації академічної заборгованості визначено <u>Положенням про організацію та проведення поточного та семестрового контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти.</u> Необхідною вимогою під час навчання є дотримання академічної доброчесності (списування (в т.ч. і з використанням гаджетів) під час поточного та підсумкового контролю заборонено). В Університеті панують взаємоповага, шанобливість, чесність.
Рекомендовані джерела інформації	- Василевич, М. О. (2016). Формування досвіду сценічної витримки виконавців-інструменталістів у системі професійної мистецької освіти. Професійна мистецька освіта і художня культура: виклики ХХІ століття : матер. II Міжнарод. наук.-практ. конф (с. 508–519). Київ.

	- Волощук, Ю. І. (2002). Спецкурс «Українське скрипкове мистецтво» : навч.-метод. посіб. Івано-Франківськ: Гостинець. - Гуральник, Н., & Завалко, К. (2005). Розвиток скрипкової школи східної Європи ХХ століття: історія, теорія, методика: навч.-метод. посібник. К.: НПУ. - Євдокімов, С. А. (2007). Скрипкове виконавство: шлях від початківця до віртуоза : навч. посіб. Харків : ХНУМ ім. І. П. Котляревського. - Луценко, І. О. (2005). Методика викладання фахової методичної дисципліни як система підготовки майбутніх вихователів до реалізації особистісно-орієнтованого підходу. Збірник наукових праць Бердянського державного педагогічного університету (Педагогічні науки). 2 (с. 123-131). Бердянськ: БДПУ - Очеретовська, Н., Цицалюк Н., & Черемський, К. (2008). Український словник музичних термінів: наукове видання. Харків : Атос. - Сташевська, І. О. (2016). Артикуляційний підхід у формуванні штрихової майстерності скрипаля: термінологічний аспект. Вісник ДЗ „Луганський національний університет імені Тараса Шевченка”. 2(299), 7-15.
--	---

Силабус розроблено відповідно до робочої програми навчальної дисципліни «Методика викладання спеціальних дисциплін», затвердженої науково-методичною радою Харківського національного університету мистецтв імені І. П. Котляревського «26» червня 2025 р.